

PRAMENĚ

Ročník XII

SEPTEMBER 2014

Cena 0,40 €

Preblahoslovennaja jesi, Prečistaja Bohorodice Divo, * vsju zemľu Zemplinskuju obradovavšaja * javlenijem čudotvornaha obraza Tvojeho, * imže v cerkvi Klokočovstij * jeretik nečestivych ruhanije posramila jesi. * Toj že dnes aki znamenije pobidy vozvyšajušče, * k Tebi, Mati Božija, userdno vopijím: * Radujsja, Marije Vladýčice, * pravoslávnych pochvaló, * i krípkoje zastuplenije.

Jehdá naródy vozburíšasja, * i vrémja honénija nastáše pravoslávnyim christijánam, * tohdá plakáše óbráz Prečistýja Bohoródicy, * v cérkvi Klokočovstij nečestívymi vójjinami posičennyj. * Nemóžaše bo terpíti Máti Bóžija, * víry pravoslávnyja poruhánije. * O vsepítaja Carice Nebésnaja, * ty že ímaši derznovénije ko Christú Bohú nášemu, * Jehó že móli usérдно, * da sochránít vsjá vírnýja čáda svojá, * ot bíd, napástej i vsjákijsa skórbí, * sojúzom Pubví da náši sémji utverdít, * i podást' nám velíkuju mílost' svojú.

Trópár /hl. 4./ a kondák /hl. 2./ Klokočovskej ikone, ktoré prvý krát zazneli počas tohtoročných slávnosti

Presvätá Bohorodička, Matka Klokočovská, Ochrankyňa Zemplína, ochraňuj a spas nás, ktorí sa k Tebe utiekame - Presvjataja Bohorodice, spasi nas!

Už 15 rokov (od r. 1999) sa v Nižno-rybnickom chráme konajú celoeparchiálne duchovné slávnosti v česť Uspenija – Zosnutia Presvätej Bohorodičky. Od r. 2009 sú tieto slávnosti spojené s klokočovskou ikonou Bohorodičky, ktorej kópia je uložená v tomto chráme, a kde sa už piaty rok obnovuje tradícia úcty tejto ikony, skrze ktorú Božia Matka požehnáva náš zemplínsky ľud.

Aj tohto roku, v dňoch 16. – 17. augusta 2014, sa veriaci zo všetkých kútov našej eparchie zišli v pútnickom chráme v Nižnej Rybnici, aby oslávili Boha, ďakovali Mu za premnohé Jeho milosti a vyprosili si Božiu pomoc a požehnanie vo svojich biedach a žiaľoch práve skrze materinské ruky Bohorodičky pred Jej milostivou klokočovskou ikonou.

Slávnosti začali v sobotu večer Vsenočným bdením, ktorému predsedal Vysokopreosvietený Juraj, arcibiskup michalovsko-košický, s ktorým slúžili duchovní otcovia – igumen Serafím (Fedík) zo Zemplína, prot. Michal Džugaň zo Strážskeho, prot. Peter Bzik z Pozdišoviec, prot. Marián Čičvák z Ubreža, jerej Vasilij Lembej z Ruského Hrabovca, archidiakon Matúš Spišák a miestny duchovný Dušan N. Tomko. Poďakovanie patrí veriacim zo Sobraniec, ktorí na čele so svojim duchovným otcom – mitr. prot. Bohuslavom Seničom viedli liturgický spev Vsenočného bdenia.

Tohtoročné slávnosti sa niesli v duchu spomienky 100. výročia Marmarošských procesov – obdobia obnovy Pravoslávnia na Zakarpátí i u nás., obdobia plného prenasledovania, vyznávačstva, neraz aj mučeníctva. Preto po ukončení Vsenočného bdenia vладыka Juraj priblížil pútnikom toto obdobie a jeho odkaz pre nás, pravoslávnych žijúcich v dnešnej dobe.

dokončenie zo str. 1.

V tomto duchu vladyka tiež priblížil životy svätých, ktorí sú spojení s týmto obdobím a ostatky ktorých boli počas tohoročných slávností prinesené do nášho chrámu a vystavené k poklone a posilneniu veriacim – našich svätcov mučeníkov a vyznávačov Pravoslávia, mučeníka Maxima Gorlického, vyznávača Alexeja Kabaľuka a kňaza Alexeja Tótha. Vladyka tiež priblížil život sv. blahovernej kňaznej Sofie Sluckej, veľkej ochrankyne Pravoslávia v období vzniku Brest - litovskej cirkevnej únie, ktorej ostatky ako dar našej eparchie priviezol vladyka Juraj z nedávnej cesty z Bieloruska. K poklone boli vystavené tiež ostatky sv. spravodlivých rodičov Bohorodičky Joakima a Anny a sv. muč. Kypriána, ktorý ako bývalý mág, čarodej, je skorým pomocníkom tým, ktorí sú trápení pôsobením démonských a okultných síl.

V l a d y k a
z a u j í m a v o

poukázal na rôzne formy okultizmu, neraz hlboko cez generácie vrytého do kolorytu ľudových praktík a zvykov nášho regiónu, ktoré sú v skutočnosti duchovným ohrozením pre človeka, ale takisto ukázal na bezpečnú cestu, a tou je život s Christom a Jeho svätými.

Za veľkého počtu veriacich nasledovala sv. Tajina Jeleosvjaščenija – Pomazania chorých olejom, ktorú slúžili siedmi duchovní – mitr. prot. Bohuslav Senič zo Sobraniec, prot. Marián Čičvák z Ubreža, prot. Vitalij Krasij z Falkušoviec, prot. Michal Džugan zo Strážského, prot. Peter Bzik z Pozdišoviec, prot. Sergej Barilík z Michaloviec a ekonóm Ivo Ozimanič z Bežoviec. Počas celého

večera a noci mnohí veriaci pristúpili k sv. Tajine Pokánia.

Bohoslužby, ktoré pokračovali počas celej noci, vyvrcholili rannou sv. liturgiou, počas ktorej pútnici, ktorí strávili noc na modlitbách v chráme pred ikonou Matky Božej, pristúpili k sv. Tajine Eucharistie – Darom Tela a Krvi Christových. Liturgiu slúžili – prot. Pavol Novák z Inoviec, prot. Marek Sedlický z Lastomíra, mitr. prot. Štefan Horkaj z Choňkoviec a mitr. prot. Ladislav Fedor z Hažína, ktorý sa veriacim prihovoral v kázni.

Vyvrcholením tohoročných celoeparchiálnych slávností v Nižnej Rybnici bola archijerejská sv. liturgia. Spolu s vladykom Jurajom, ktorý jej predsedal, slúžili duchovní – tajomník arcibiskupského úradu MKPE mitr. prot. Bohuslav Senič zo Sobraniec, sobranecký arcidekan prot. Marián Čičvák z Ubreža, prot. Vladimír Mertzyn z Podhorod'a, ekonóm Ivo Ozimanič z Bežoviec a miestny duchovný Dušan N. Tomko.

Na začiatku liturgie vladyka ustanovil nového hypodiakona, doterajšieho čteca chrámu sv. Petra a Pavla v Trebišove, MUDr. Mgr. Miroslava Ščerbeja. Veľké poďakovanie patrí michalovskému katedrálnemu zboru sv. Rastislava, ktorý svojím spevom aj tento rok doprevádzal obidve slávnostné liturgie.

Celoeparchiálne duchovné slávnosti boli zakončené modlitbou pred kópiou čudotvornej klokočovskej ikony a sprievodom so sv. ostatkami okolo chrámu s čítaním Evanjelií.

Nech Matka Božia cez Svoju milostivú ikonu požehná, chráni a vedie ku Svojmu Synovi a nášmu Hospodinovi Isusovi Christovi všetkých, ktorí sa k Nej s vierou utiekajú.

Jerej Dušan Nikodim Tomko,
správca farností Nižná Rybnica

CHRÁMOVÝ SVIATOK KOŠICKEJ KATEDRÁLY

Teologické pravdy sviatku Zosnutia Presvätej Bohorodičky nás uvádzajú do jeho vnútornej hĺbky: „Božím zázrakom bohonosní apoštoli oblakmi do výšky zdvihnutí zo všetkých končín zeme prišli k Tvojmu prečistému a životodarnému telu a s láskou ho bozkali. Najvyššie nebeské mocnosti prišli spolu so svojim Vládcom a preniknuté úžasom sprevádzali prečisté telo, ktoré prijalo Boha, v plnej nádhere ho predišli, a neviditeľne volali najvyšším veliteľom nebeských zástupov: Hľa, prišla Kráľovná všetkých, Božia dcéra. Zdvihnite brány a vyvšte Ju nad celý svet, Matku večného Svetla, lebo vďaka Nej sa uskutočnila spása pre celý ľudský rod.“ (Sláva, i nýni, s'ichira na Hospodi vozvach).

Aj my sme v tento deň, pre nás slávnostný, prichádzali do chrámu, aby sme s Božou bázňou a úctou oslavovali slávne Uspénije Presvjatýja Bohoródičky a v tropári spievali: „Pri pôrode si panenstvo zachovala, Bohorodička, pri smrti svet si neopustila. Odišla si do večnej blaženosti. Lebo si Matka Života a Svojimi modlitbami zbavuješ smrti naše duše.“ Chrámový sviatok

„...vo Uspéniji míra ne ostávila jesí Bohoródiče...“

umocnili slová o. protosynkela Mgr. Vasil'a Bardzáka, PhD., riaditeľa Úradu Michalovsko - košickej eparchie v Michalovciach. Vo svojej homílii sa dotkol starozákonných proctiev o Presvä-

tej Bohorodičky a veľmi pútavým spôsobom vysvetlil samotnú udalosť zosnutia Matky Božej.

Počas liturgie veľké množstvo našich veriacich pristúpilo k Eucharistii, aby cez Prijímanie Tela a Krvi Christovej upevnili svoju vieru a vnútorný pokoj.

„Ó, aký je to veľký div! Zdroj života do hrobu sa dáva a hrob rebrikom do neba sa stáva. Raduje sa, Getsemanská záhrada, svätý príbytok Bohorodičky. Volajme, veriaci spolu s Gabrielom: „Raduj sa, Milostiplná, Pán s Tebou. On skrze Teba udelí svetu veľké milosti.“ (Stichira na Hospodi vozvach).

Na konci bohoslužby sa otec Vladimír poďakoval o. protosynkelovi za jeho účasť a podrobnú homíliu sviatku. A tiež všetkým, ktorí sa akýmkoľvek spôsobom podieľali na príprave nášho chrámového sviatku. Či už pri upratovaní, výzdobe interiéru a úprave okolia chrámu. Tiež vyjadril vďaka všetkým, ktorí sa aktívne zúčastnili pri výstavbe prístrešku pri vchodových dverách. S Božou pomocou sa práce dokončili tesne pred chrámovým sviatkom.

viac na pcokosice.orthodox.sk

Prvá sv. spoved' v Lastomíre

Dňa 15. júna 2014, v chráme Sošestvija Sv. Ducha v Lastomíre, pristúpilo k svätej tajine pokánia osem detí. Túto krásnu chvíľu deti prežívali spolu so svojimi rodičmi a krstnými rodičmi, ktorí majú taktiež zásluhu na tom, že urobili dôležitý krok k svojmu duchovnému napredovaniu.

Duchovný otec nielen počas prípravy detí na tento veľký deň, ale i vo svojom príhovore po sv. liturgii, vyjadril vieru v to, že tento deň nie je cieľom, ale začiatkom nového kresťanského života týchto detí, čo potvrdia aj pravidelnou účasťou v chráme spolu s rodičmi.

Na ich ceste kresťanským životom im prajeme veľa duchovných síl a Božiu milosť na mnohaja i blahaja líta!

PCO Lastomír

Igumen Nikon (Vorobjov) - O spasení

Boh chce spasiť každého človeka, no nie každý človek chce spasenie v skutočnosti. Slovmi by sa všetci chceli spasiť, ale v skutočnosti mnohí sami svoje spasenie zavrhnúť.

Ako? Vôbec nie hriechmi. Veď koľkí veľkí hriešnici žili ako lotor na kríži, Mária Egypťská a ďalší. Ale kajali sa zo svojich hriechov, a Boh im odpustil a tak získali spasenie.

Lenže hynie ten, kto hreší a nekajá sa, sám seba ospravedľujúc vo svojich hriechoch. Toto je najnebezpečnejšie, najstrašnejšie a najzhubnejšie.

PRAVOSLÁVIE V KOŇUŠI A JEHO OKOLÍ

Historický pohľad na pravoslávnu filiálnu obec Koňuš - pokračovanie.

Znova, po čase, sa vraciame k predstaveniu histórie Pravoslávnej cirkevnej obce Koňuš a jej okolia.

Sobrancecký okres je bohatý na poľnohospodársku pôdu, ale aj na lesy. Sú tu hlboké lesy v chotároch Choňkoviec, Podhorod'a, Beňatiny, Inovca, Koňuša, Priekopy, ktoré pokračujú na východ, až na hranice Slovenska - na Zakarpatský Perečín a Dubrnyň. Pestujú sa tu rôzne poľnohospodárske plodiny, ktoré dosahujú dobré hektárové výnosy. O lese sa hovorí, že choval, šatil, hrial...; stál pri zrode človeka, chránil ho, poskytoval mu obživu priamo i prostredníctvom nenahraditeľných surovín, učil ho nepoddajnosti i sile, vnímateľnosti krásy i tvrdosti bytia. S ním bol existenčne spätý aj život človeka, s ním sa človek rodil i zomieral. Bol tu čistý vzduch, kľud, lesné plody... Význam lesa bol pre človeka veľký, nielen hospodársky, ale aj kultúrno spoločenský. Učil človeka láske a citu. Človek les chránil, obnovoval a zveľaďoval. Aj keď dnes drevo nahradzujú umelými hmotami, spotreba dreva stále stúpa. Slovák bol odjakživa pracovne spätý s lesom a tak je to aj v Koňuši. Popri poľnohospodárstve bola práca v lese najdôležitejšou činnosťou. V lete ľudia pracovali na poli a v zime pracovali v lese. Koňušania si svoje živobytie nachádzali v roľníctve a drevorubačstve. Dávnejšie tu boli postavené drevené žľaby a z Koňušských lesov do Choňkoviec po tomto žľabe vodou potoka Koňuš spúšťali drevo do Choňkoviec. Koncom 19. stor. (1889) bola vybudovaná Tiroľanova rizňa, ktorá bola dlho používaná, ale nezostali po nej žiadne stopy. Druhú rizňu na spúšťanie dreva vybuďovala firma Egrićég, Izidor Gutman, Budapešť. Vybuďovali ju v r. 1940, ale po druhej svetovej vojne museli v r. 1946 vybuďovať tretiu. Vedúcim rizne bol Farkaš z trebišovského cukrovaru (Kronika obce Koňuš, s. 10 a 18). V Koňuši sa nepretržite vyrábali pražce (šlipere) a brvná (ramasy) na výstavbu železničných tratí. Do r. 1926 z koňušských lesov vozila drevo na pražce Gutmanova úzkokoľajná železnica cez lesy až do Užhorodu. V r. 1924 - 1925 tu vyučoval náboženstvo na škole gréckokatolícky duchovný Irenej Kontratovič z Choňkoviec, ktorý potom v r. 1949 v Užhorode prešiel do pravoslávnej Cirkvi. Práve Kontratovič prečítal proklamáciu hromadného prechodu a zrušenia užhorodskej únie v Užhorode.

Po príchode Slovanov na toto územie sa les považoval za prekážku hospodárskych záujmov človeka. Neskôr pochopili, že les je treba obnovovať, že sa v ňom môže rúbať len toľko, koľko v lese prirastá. Preto v 18. stor. boli vydané lesné poriadky, ktoré obsahovali pokyny na šetrenie lesa, drevom a zalesňovaním odlesnených plôch, úlohou ktorých bolo zabrániť drancovaniu lesov, ktoré ich citeľne postihlo v honbe za ziskom.

Les poskytoval aj ochranu. Do lesov sa báli vstupovať aj cudzie vojská či vyberači daní. V Karpatských lesoch svoje útočisko nachádzali zbojníci a opriškovia, ataman Ivan Pynka v 18. stor. so svojou družinou, Ivan Pysklivý v tom istom čase, ako aj Olexa Doubuš so svojimi družinami, či tiež zbojnícke skupiny Ivana Bécy. Takisto aj v koňušských lesoch sa ukrývali zbojníci.

Je známe, že s biskupom de Kamelisom prišiel z Debrecína mních Isakij, ktorý tak tvrdo prenasledoval pravoslávnych veriacich a tlačil ich do únie, že zbojníci z družiny zbojníka Šuhaja, ktorý pôsobil v tomto kraji, mnícha Isakija posekali na kúsok, čo samotného biskupa de Kamelisa vyľakalo tak, že sa ukryl až v Ruskej Novej Vsi pri Prešove, kde aj o pár rokov v r. 1706 zomrel.

Oblasť Koňuša je spojená aj s pestovaním viniča. Vinnú révu do Európy priviezli Féničania. Kto založil prvé vinohrady na východnom Slovensku nevieme. Boli tu dobré podmienky pre rozvoj vinohradníctva. „Slnečné polia a pahorky boli vhodným prostredím na pestovanie viniča dovezeného do tejto lokality v 13. stor. z Cypru a Talianska. Vinohradníctvo sa stalo hlavným odvetvím poľnohospodárstva. Takisto na vysokej úrovni bola i výroba kvalitných vín, ktoré sa už v 15. stor. vyvážali do Nemecka, Poľska a Ruska“ (Boleráčová, Z.: História a kultúra Slovákov na Zakarpatskej Ukrajine, Užhorod 2006, s. 114 – 115). V listinách grófa Szťarayho z r. 1336 - 1338 sa spomínajú vinohrady pri Sobranciach. V 19. stor. z priekopského vína pripravovali šumivé vína. Vinice a vinič pestovali aj v Koňuši a pestujú ho dodnes. Po II. svetovej vojne bola na Sobranceku založená vinohradnícka oblasť. Víno sa svätí popri chleboch, pšenici a oleji aj v chráme. Na chlebe a víne slúžime aj sv. liturgiu. Víno je aj vo výžive človeka cennou zložkou potravy. S vínom kupčili kupci aj v našom regióne. V 13. a 14. stor. cena vinohradov bola veľmi vysoká. Za kráľa Ľudovíta I. sa od vína platili desiatky a tak zo Zemplína plynuli do pokladnice jágerského biskupa tisíce strieborných piše história.

V 17. a 18. stor. aj túto oblasť zasiahla vlna presídľencov zo západu, obnovili zaniknuté sídla a priniesli lepší spôsob hospodárenia a pestovania nových poľnohospodárskych plodín. V Mukačeve a Berehove založili za pomoci vinárov od Rýna nové rozsiahle vinice. Príchodom nemeckých kolonistov tu začali pestovať kukuricu a zemiaky, ktoré sa stali druhým „chlebom“ (Pop, I.: Tamže, s. 37).

/uverejnené na pokračovanie/

mitr prot. ThDr. Štefan HORKAJ

Úvod

Keď sa každoročne blíži 5. júl, vzrastá v našich komunikačných prostriedkoch, zvlášť v televízii, veľká propagačná kampaň za účelom zneužívania nevedomosti poslucháčov, či divákov, tvrdiac, že sv. bratia Cyril a Metod prešli po odchode z Konštantínopola na Veľkú Moravu na latinskú vieru, podriadili sa rímskemu biskupovi, a aj tu, na našom území, latinskú vieru zaviedli.

Takto bolo aj tohto r. 2014 v Slovenskom rozhlase a televízii na druhom programe, keď televízia odvysielala trojhodinovú reláciu na uvedenú tému a to v dňoch 2. júla, 3. júla o 20: 00 hod. a 4. júla o 21:45 hod. s názvom Misia bratov Konštantína a Metoda.

Dišputa bola aj hudobne podfarbená spevom, zrejme uniatských bohoslovcov z Prešova, ktorí, čuduj sa svete, spievali okrem iných piesní aj Isusovu modlitbu „Ježišu, Synu Boží, zmluj sa nad nami“, ktorej autorom je pravoslávny svätec Gregor Palamas. Na pozadí sa scénicky počas celého vysie-

návideli všetko, čo je grécke a pravoslávne, a tak je tomu aj teraz. Vymýšľali pre východnú pravoslávnu Cirkev rôzne hanlivé názvy a pomenovania. Títo zlomyseľní a nehistorickí bádatelia vymysleli aj názov Byzancia. Treba však povedať, že v histórii nejestvoval štát, ktorý by sa nazýval Byzantskou ríšou. Jestvovalo iba staré grécke mesto zvané Byzantion /Megareon/, ktoré bolo po prenesení hlavného mesta Rímskej ríše Ríma na breh Bosporu, kde boli zrúcaniny starobylého Byzantionu. Na jeho troskách vybudoval sv. Konštantín Veľký nové hlavné mesto Rímskej ríše, ktoré pomenoval názvom Nova Roma po latinsky, po grécky Neo Romi a po slovensky Nový Rím, čo vyjadrovalo, že sa nie jednoducho Rím preniesol, ale že sa aj zrušil starý Rím, ktorý bol plný pohanských chrámov a sôch rímskych cisárov, ktorí sa vyhlasovali za bohov, čo sv. Konštantín nemohol strpieť. Neskôr sa začal užívať termín Constatinopolis, po grécky Konstantinoupolis, na počesť jeho zakladateľa sv. Konštantína Veľkého. Obyvatelia štátu sa nazývali Rímania, a tak isto aj oficiálny názov

... BOLA RAZ JEDNA DIŠPUTA

lania objavovali výjavy zo života sv. bratov od uniatského maliara – kubistu Klimčáka.

Na spomínanej dišpute sa zúčastnili aj rôzni latinski orientovaní historici a jazykovedci, ako napr. pani, či slečna Hudecová z Vatikánskeho historického ústavu v Ríme, uniatský biskup Slováč, či Rusín Cyril Vasil', tajomník Kongregácie pre východné cirkvi vo Vatikáne, ako aj ďalší vedci, medzi nimi aj prof. ThDr. Ján Šafin, PhD., dekan Pravoslávnej bohosloveckej fakulty Prešovskej Univerzity. Ten pri príprave tohto programu mal 40 minútovú prednášku pre reportéra televízie, avšak tento 40 minútový referát sa vo vysielaní scvrkol ani nie na 5 sekundový vstup.

Pre nás pravoslávnych, ktorí sa cítime byť dedičmi diela sv. bratov Cyrila a Metoda, je to veľká urážka a potupa. A to právom, lebo pravoslávni kresťania, ktorí to sledovali, sa museli čudovať, ako sa prekrúcajú dejiny - z pravoslávnych misionárov urobili latinici latinských misionárov a latinských svätcov, aj keď viac ako tisíc rokov o nich nič nevedeli, a keď aj čosi spočiatku vedeli, tak ich neustále preklínali a vyhlasovali ich za heretikov.

Aj keď naši pravoslávni kňazi o ich príbehu vedia, možno o niečo menej vedia jednoduchí pravoslávni veriaci, a tak sú takýmito „historikmi“, alebo skôr „ťaž-historikmi“, zvädzaní na falošnú cestu. Z tohto dôvodu pre nich uvedieme pravdivú históriu našich sv. bratov.

Avšak, prv ako prikrôčime k ich životnému poslaniu, vysvetlíme si nesprávny používanie pojmov Byzancia, byzantská liturgia a pod.

Žiaľ, v latinskej cirkvi vychovaní vzdelanci v minulosti ne-

cisárstva bol Romania, či Rímske impérium, slovensky Rímska ríša. Ako tvrdia významní bádatelia, medzi nimi aj prof. Romanidis, názov Byzantské cisárstvo bol použitý v r. 1562 nemeckým historikom Hieronymom Wolfom kvôli tomu, aby zmenšil územné a duchovné hranice Nového Ríma a aby ho vymedzil hranicami hlavného mesta.

Ako je historikom známe, Rímska ríša bola ešte pred založením Konštantínopolu rozdelená na dve časti, na Východorímsku ríšu a Záporímsku ríšu. Po zániku Záporímskej ríše v dôsledku nájazdov germánskych kmeňov, naďalej existovala Východorímska ríša. Za oficiálny vznik Východorímskej ríše v kresťanskom ponímaní sa do úvahy berie r. 395. Trvala viac ako tisíc rokov, a to od r. 395 do r. 1453 po dobytí Konštantínopolu osmanskými Turkami.

Možno ešte podotknúť, že Východorímska ríša zaberala rozsiahle územie – Grécko, celú Malú Áziu, Srbsko, Cyprus, Dalmáciu a mnohé ostrovy Stredozemného mora, ktoré predtým starí Rímania nazývali aj názvom „mara nostru“, to jest „naše more“. Preto v tomto článku, ako aj v iných článkoch, nebudeme používať hanlivý názov Byzancia či byzantská Cirkev, byzantský obrad, lebo také nikdy nejestvovali, ale uvedieme vec na správnu mieru, používajúc – Východorímska ríša, konštantínopolský obrad, či sv. liturgia, ktorej autorom je aj konštantínopolský patriarcha sv. Ján Zlatoústý, ktorú slúži pravoslávna Cirkev celý rok, až na desať nediel, zvlášť vo Veľkom Pôste a na sviatok sv. Vasil'a Veľkého, ktorý je takisto autorom sv. liturgie, ktorá sa slúži v pravoslávnej Cirkvi.

Mgr. Pavel TKÁČ

OSLAVA CHRÁMOVÉHO SVIATKU SVÄTÉHO APOŠTOLOM ROVNÉHO VLADIMÍRA, KNIEŽAŤA KYJEVSKÉHO V SOBRANCIACH

V nedeľu, 20. júla 2014, sa v pravoslávnom chráme v Sobranciach zišlo omnoho viac ľudí ako zvyčajne, aby oslávili svätého apoštolom rovného Vladimíra, kniežaťa kyjevského, patróna tohto chrámu.

Po slávnostnej utreni slúžili svätú liturgiu a s veriacimi z celého sobraneckého arcidekanátu sa spoločne pomodlili kňazi - mitr. prot. ThDr. Štefan Horkaj, správca PCO v Choňkovciach, prot. Pavol Novák, správca PCO v Inovciach, jerej Vasyľ Lembej, správca PCO v Ruskom Hrabovci, jerej Dušan Tomko, správca PCO v Nižnej Rybnici a miestny duchovný, prot. Bohuslav Senič. Múdrymi a poučnými slovami sa k nám prihovril otec Štefan a svojimi bohatými historickými poznatkami nás vniesol do jednotlivých období rôznych miestnych cirkví, do čias ich prijatia kresťanstva. Zdôraznil význam panovníkov, ktorí mali najväčšiu zásluhu na pokresťančení svojho národa, patrónov, vďaka ktorým veľké národy prijali pravú kresťanskú vieru, a tým i nádej na spásu svojich duší. Sv. Vladimír je panovníkom, ktorý položil pevné

základy duchovného života a kultúrnej samostatnosti vo svojej krajine, ktoré pretrvali napriek ťažkým skúškam až do dnešných dní.

Za radostného spevu cirkevných piesní k sv. Vladimírovi a Presvätej Bohorodičke prítomní veriaci pristúpili k pomazaniu posväteným olejom v česť sviatku. Obchod okolo chrámu s čítaním sv. Evanjelii ukončil slávnostné dopoludnie.

Za účasť a modlitby poďakoval a slávnosti chrámového sviatku sv. Vladimíra ukončil „Mnoholitstvijem“ správca farnosti prot. Bohuslav Senič.

Naplnení duchovnými modlitbami, krásnymi slovami a piesňami, ktoré zazneli v tento sviatočný deň, sme sa s požehnaním do ďalších dní vracali s rodinami do svojich príbytkov.

Pravoslávna Cirkevná Obec Sobrance

Na náročnom výcviku

Na náročnom výcviku príslušníkov národného podporného prvku (NSE) - deklarovaného príspevku do Síl rýchlej reakcie NATO (NATO Response Forces – NRF) 2015 konaného v dňoch 9. – 13. júna 2014 v Martine zvládli svoje úlohy na vysokej úrovni aj duchovní ekumenickej pastoračnej služby (EPS), medzi nimi por. Simon Czap (Pravoslávna cirkev), starší kaplán Samohybného delostreleckého oddielu Michalovce.

Výcvik začal teoretickou prípravou v priestoroch Výcvikovej jednotky vojenských misií, ktorá pozostávala hlavne zo psychologickej prípravy EOF (nástražné systémy). Nasledujúci deň nasledovala praktická časť (návčik presunu konvoja) vo výcvikovom priestore Sučany, kde horúce júnové počasie, keď sa teploty na slnku

šplhali k 45 stupňom Celzia, pripomínalo afganské podnebie. V dňoch 11. - 13. júna 2014 si príslušníci NSE dopĺňali teoretické vedomosti o medzinárodnom humanitárnom práve a psychologických aspektoch prežitia v zajatí. Výcvik potvrdil, že aj vojenský duchovní vedia zvládnuť všetky spôsobilosti pre prípadné nasadenie národnej podpornej jednotky do akcie.

por. Simon CZAP, starší kaplán

Sviatosť krstu a myropomazania v kaplnke sv. Barbory

V utorok, dňa 29. júla 2014, v kaplnke svätej Barbory, patrónky delostrelcov, v Samohybnom delostreleckom oddiele v Michalovciach sa už po druhý krát vysluhovala sviatosť krstu a myropomazania.

Nikolas Bajcura, syn Lucie Filsákovej a Adriána Bajcuru, príslušníka oddielu, prijal sviatosť znovuzrodenia z vody a Ducha Svätého. Pri obrade prijatia sviatosti krstu a myropomazania sa zúčastnili nielen rodičia a krstní rodičia, ale aj príbuzní, ktorí sa zaviazali svoje dieťa vychovávať v kresťanskom duchu. Pri tejto slávnostnej príležitosti prajeme malému Nikolasovi a jeho rodičom hojne Božieho požehnania.

Príslušníci Samohybného delostreleckého oddielu v Michalovciach

SOŠ sv. Cyrila a Metoda na medzinárodnom stretnutí v Taliansku

Sicília, krajina, ktorá si vyslúžila pomenovanie „Tancujúca kráľovná“, kvôli častým zemetraseniam a sopečnej činnosti, bola poslednou krajinou, ktorá v rámci projektu Comenius „Life of minorities with us or alongside us“ (Život menšín s nami alebo okolo nás) hosťovala zástupcov škôl participujúcich krajín.

Ôsme stretnutie ôsmich krajín (Slovensko, Česko, Poľsko, Maďarsko, Nemecko, Grécko, Turecko, Taliansko) prebiehalo v čase od 1. do 6. júna 2014. Tak, ako každá krajina predstavila svoje tradície a kultúrne bohatstvo, aj Sicília odkryla svoje prírodné a historické skvosty.

Exkurziou na jednu z najaktívnejších, a zároveň najvyšších sopiek na svete (3350 m) Etnu, podľa povestí v nej sídlil boh Vulkán, ktorá bola v r. 2013 zapísaná do zoznamu Svetového kultúrneho dedičstva UNESCO, sme zahájili výstup na Silvestri kráter (1900 m), odkiaľ sa nám naskytl panoramatický pohľad na okolitú krajinu, rozsiahlu „čiernu púšť“ vychladnutej lávy.

Zafferana Etnea patrí k najväčším producentom medu. Tu sme navštívili včelárske múzeum a oboznámili sme sa nielen s históriou včelárstva v tejto oblasti, ale aj s rôznymi druhmi produktov, ako napríklad eukalyptový med, mandarínkový med, mentolový, pomarančový, jahodový a ďalšie, končiac propolisom inými výrobkami.

Návšteva mesta Taormina, ležiaceho pri pobreží na terase svahu hory Monte Tauro, prekvapila svojim rušným životom, turizmom i historickými pamiatkami, najmä starovekým grécko-rímskym antickým divadlom, dokonalým príkladom harmonického spojenia architektúry s prírodou a umením, s romantickým výhľadom na Iónske more. Toto sicílske mesto dokonale vystihuje francúzsky spisovateľ Guy de Maupassant: „Toto miesto je obrazom, na ktorom nájdete všetko, čo bolo na Zemi stvorené pre potešenie oka, ducha a fantázie.“

Podobným príkladom bolo aj mesto Tindari, pôvodne osídlené Grékmi, kde staroveké divadlo bolo súčasťou celého komplexu s budovami, vilami, termami a ruinami baziliky, pričom

veľká časť tohto osídlenia bola zničená zosuvom pôdy počas zemetrasenia. Jeho dominantu tvorí kostol preslávený svojou „čiernou madonou“ a legendou o jej zázrakoch.

Nemenej vzrušujúcou bola aj plavba loďou na ostrovy Lipari s archeologickými pamiatkami a Vulcano, kde sme mali možnosť vykúpať sa v termálnej vode s obsahom síry priamo v kráteri. Najdôležitejšie však bolo stretnutie s učiteľmi a žiakmi priamo v školách vo Furnari, v Novere di Sicilia a v Tripi. Žiaci sa prezentovali svojim veselým kultúrnym programom, preukázali nám svoju pohostinnosť a snahu ukázať nám všetky zaujímavosti a atrakcie týchto miest. Priamo sme spoznávali ich mentalitu a temperament, otvorenosť, komunikatívnosť, spôsob života.

Záverečné stretnutie bolo spojené s hodnotením projektových stretnutí, aktivít, naplnenia cieľov, ktoré vniesli do skutočného života toleranciu a rešpektovanie osobitostí národnostných menšín, stieranie pocitu nadradenosti voči menšinám, ktoré sú súčasťou azda každej krajiny. Stieranie hraníc, hierarchie a vytváranie spolupatričnosti sa najvýraznejšie prejavilo prirodzenými a spontánnymi prejavmi mladých ľudí, ktorí nadväzovali priateľstvá na základe spoločných záujmov, a nie na základe národnostných princípov.

S určitosťou môžeme povedať, že prekonávanie jazykových bariér, spoznávanie a zblížovanie rôznych, niekedy až diametrálne odlišných kultúr prostredníctvom aktivít a výmenných pobytov medzinárodného projektu Comenius, otvorilo nové cesty tolerancie národov a národnostných menšín.

Zároveň vyjadrujeme poďakovanie Národnej agentúre Programu celoživotného vzdelávania a Európskej komisii, ktoré finančne podporili naše snahy a realizáciu projektového stretnutia.

Mgr. Anna Raffáčová

NEKROLÓG

Dňa 18. augusta 2014 odovzdala svoju dušu Bohu sestra v Christu **Helena Feketeová, ktorá zomrela vo veku nedožitých 65-tich rokov.**

Jej odchodom PCO v Čiernej nad Tisou stratila dlhoročnú kurátorku a pokladničku, ktorá svojou obetavou a neúnavnou prácou bola oporou nielen pre svoju rodinu, ale aj pre všetkých veriacich.

V deň poslednej rozlúčky so sestrou Helenou prišli na miestny cintorín mnohí pravoslávni veriaci, jej známi a priatelia, aby ju odprevadili na jej poslednej ceste a

povedali jej posledné zbohom. Poslednú rozlúčku so zosnulou sestrou Helenou vykonali mitr. prot. Ladislav Bílý, správca farnosti Trebišov a prot. Simon Czap, správca farnosti Čierna nad Tisou.

Nech spomienka na našu sestru Helenu Feketeovú bude v našich srdciach vždy živá. „**Blaženný pokoj i vičná jej pamjať!**“

Správca farnosti, kurátori a veriaci PCO v Čiernej nad Tisou

CHRÁMOVÝ SVIATOK V BLATNÝCH REMETÁCH

V nedeľu, 27. júla 2014, v deň sv. Sedmopočetníkov, sme si pripomenuli patrónov pravoslávneho chrámu v Blatných Remetách - sv. Cyrila a Metoda a ich žiakov.

Slávnostnú liturgiu, ktorej sa okrem miestnych veriacich v peknom počte zúčastnili aj veriaci z iných farností, či rodáci pochádzajúci z tejto obce, slúžil mitr. prot. Ján Choma, ktorý v kázni priblížil misiu sv. solúnskych bratov Cyrila a Metoda a jej odkaz pre nás.

Spoluslužili – sobranecký arcidekan a správca farností Úbrež a Hnojné, prot. Marián Čičvák a miestny duchovný, Dušan N. Tomko.

Liturgia bola po prvý krát slúžená pri novoinštalovanom ikonostase, ktorý ako veríme, sa nám v krátkom čase podarí dokončiť, dokončiac cárske i bočné dvere a doplniť chýbajúce ikony, aby sa mohol zaskvieť v celej svojej kráse na slávu Božiu. Vďaka Hospodu Bohu za požehnaný deň.

jerej Dušan N. Tomko, správca farnosti

NEKROLÓG

Dňa 24. júna 2014 bola vo veku nedožitých 76 rokov Hospodinom do večnosti povolaná manželka, matka, stará matka, **mátuška Mária CIBOVÁ, rod. Pochaničová.** Mátuška Mária sa narodila 18. septembra 1938 v rodine Pochaničových v Podhorodí ako prvorođená zo štyroch detí. Po ukončení štúdiá na základnej, strednej a vysokej pedagogickej škole prijala svätú tajinu manželstva s otcom Štefanom Cibom, s ktorým spoločne vychovali syna Štefana. Politický systém vtedajšej doby nebol k mátuške Márii príliš ústretový. Preto aj napriek tomu, že tak milovala deti, jej nebolo umožnené ich

vzdelávať. Ako náhradná práca jej bolo umožnené starať sa o nasýtenie detí v školskej jedálni a duchovne spoločne s otcom Štefanom starať sa o zverenú im duchovne stádo. Prvou farnosťou, hoc aj na nedlhý čas, sa

pre nich stala farnosť Hlivišťa. Po dvoch rokoch odchádzajú na farnosť Ruský Hrabovec, kde pôsobia krásnych 42 rokov. Počas svojho života mátuška Mária bola skutočnou mátuškou s veľkým srdcom, úsmevom na tvári, pokorou pred Všemohúcim Bohom, láskou voči každému človeku. Posledné roky pozemského života mátuška Mária prežila spoločne s otcom Štefanom v Košiciach, kde aj navštevovali chrám. Napriek veku a chorobe sa mátuška Mária nevzdávala a s pokorou prijala kríž, aký jej Všemohúci Boh nadelil.

Okrem rodinných príbuzných sa s mátuškou Máriou 27. júna 2014 na miestny cintorín v Košiciach prišli rozlúčiť aj veriaci z Ruského Hrabovca, Košíc, Michaloviec, Humenného. Na poslednej ceste životom ju prišli odprevadiť duchovní z Košíc, Inoviec, Uble a d. o. Ján Choma.

**Nech cesta, po ktorej kráča vaša duša,
bude pre vás cestou blaženou,
mátuška Mária.**

Blažený pokoj i vičná jej pamjať!